

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

לא תסור מן הדבר

שופטים תשפ"ב

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשפ"ב

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הגה"ח המפואר והנעלה

הרב אברהם ישעי' ענגל שליט"א

רב דקהל "עטרת צבי" זידיטשוב

לרגל שמחת שבת שבע ברכות

של בתו הכלה שתחי'

עב"ג החתן המופלג בתורה ויראת שמים

החתן חיים דוב שטראהלי נ"י

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

לא תסור מן הדבר

לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (דברים י"ז, י"א)

בפסוק נאמר (דברים י"ז, י"א): לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. רש"י מביא את דרשת חז"ל "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן כשאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל".

ברמב"ן מתבאר פשטות דברי רש"י, שאפילו נדמה לך כי הוא אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, גם אז חייב אתה לשמוע בקולו, וכל שכן כשאתה הוא הטועה וכלל אין הדבר כך, אלא הוא אומר לך על ימין ועל שמאל שמאל, כי תמיד דברי חכמים מתאימים עם האמת ורק בענייך נדמה שהדברים הפוכים, שכן דעת בעל הבית הרחוק משכל התורה הפוכה מדעת תורה, ולעולם מדמים הם שהרבנים טועים...

הנה מידי דברי במאמר חז"ל הנ"ל – "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל" וכו', נזכרתי במה שסיפר לי פעם הרה"ג רבי זלמן שווארץ שליט"א ראש הכולל ודומ"ץ וויזשניץ-מאנסי בבארא פארק, וכך סיפר:

לפני הרבה שנים שהיתי במדינת שווייץ, ופגשתי באחד הימים את כ"ק מרן האדמו"ר מסטריקוב זצ"ל, ואמר לי הרבי רעיון נפלא – אשר הוא נוגע לענייננו – וכך אמר:

הנה כתיב בקרא (דברים י"ז, י"א): על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ופירש רש"י ז"ל: ימין ושמאל – אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל.

והנה לכאורה יש להבין, מה היתה כוונת רש"י באמרו "וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל", שכן הדבר פשוט, מי פתי יחשוב שכשאומרים לו דבר המתקבל ועולה על הדעת, שמה אין זה נכון – מי הוא אשר יחשוב כשאומרים לו על הימין האמיתי שהוא ימין, שמה הוא שמאל.

אלא יש לפרש שכוונת הדברים הן כך, שלפעמים הולך אדם לשאול בעצת רבי מסויים או איזה מקובל (באפא) ודומיו, שהרבה פעמים אומר להשואל לעשות דבר שאינו מובן כלל – בבחינת ימין שהוא שמאל ושמאל שהוא ימין – ואז האדם מתלהב לעשות כאשר יצא מפיו כי הוא מאמין שמה שהוא אומר זה משהו "הימליש" [שמימין], שהרי השכל מורה לעשות להיפך, ולמה הרבי אומר לו לעשות להיפך, כנראה שכך הורו לו מן השמים שכך ראוי לו לעשות.

ברם כאשר יאמר לו הרבי שיתנהג בדרך מסויים, שהוא מובן גם על פי השכל – בבחינת ימין שהוא ימין – לפעמים ימצאון אנשים שיפקקו באמיתת התשובה, שכן לעשות דבר שהוא מקובל על פי השכל, גם הוא יכול לומר, ולזה לא היה צריך לשאול בעצת הרבי, רק אם התשובה הוא משהו משונה ולא מתקבל על הדעת, הוא ישמח עליה כמוצא שלל רב לעשותה.

ולזה בא רש"י לעורר ולחייב את האנשים לציית גם ל"נארמאלער" עצה – דהיינו כאשר התשובה הוא להתנהג על פי

השכל, ולא רק כאשר התשובה הוא משונה – ר"ל כאשר יאמר "על
 ימין ימין ועל שמאל שמאל"...

מיתאמרא משמי' דהרה"ק הפאר ישראל מבוהוש זי"ע
 שלפיכך תיקנו חז"ל להדליק נרות חנוכה בצד שמאל של הפתח,
 ולכאורה הרי בצד ימין קבועה המזוזה, והיה סברא לומר שידליקו
 בצד ימין סמוך למזוזה בדומה למה שמובא הרבה פעמים בחז"ל
 "הואיל ואיתעבד בי מצוה חדא נעביד בי נמי מצוה אחרנא",
 ובגלל שכבר מקיימים בצד ימין מצות מזוזה כך נקיים בצד זה גם
 מצות הדלקת נר חנוכה.

וביאר באופן נפלא, דהנה חז"ל אומרים לנו במסכת שבת (כ"ג
 ע"א) על הברכה וצונו להדליק נר חנוכה, היכן ציונו, ומשני וציונו
 בלא תסור, והנה הלא רש"י כתב שלא תסור היינו שאפילו אומר לך
 על ימין שהוא שמאל אתה צריך לשמוע בקול חכמים, ובהדלקת נר
 חנוכה מתקיימת ענין זה באופן נפלא, כי אפילו אומר לך על ימין –
 על מה שאתה בשכלך מבין שצריכים להדליק בצד ימין ששם כבר
 קבועה המזוזה, "שהוא שמאל", ואעפ"כ אומרים חז"ל שתדליק
 בשמאל, שלא כהבנת שכלך, אעפ"כ אתה צריך לשמוע בקול
 חכמים, ודוקא בנרות חנוכה שמברכים וציונו משום לא תסור כנ"ל,
 תיקנו כך לחדד את המצוה של לא תסור, ולנהוג כדברי חכמים אף
 שאתה לא מבין את זה בשכלך...

שמעתי פעם בשם אחד הצדיקים שפי' כך: כאשר אדם עומד מול רעהו, אזי צד ימין שלו עומד כנגד צד שמאל של רעהו, ולפעמים רבו ואומר לו שהוא צריך להפוך את דרכו לגמרי כלומר אתה צריך להפוך את דרכך והיכן שעכשיו הוא ימין אצלך צריך להיות שמאל, וגם אז צריך לשמוע בקולו...

שמעתי סיפור נפלא ממנה נלמד את עומק זכויות שכלם של גדולי הדור.

דיין אחד נכנס פעם אל מרן הגאון האדיר רבי חיים קניבסקי זצ"ל להתייעץ ולהתברך, אך תיכף כשנכנס לתוך חדרו של רבי חיים, הזדעק רבי חיים "לא תלבש"... והצביע לעבר השעון המוזהב שעל ידו! (כידוע, שדעת הגר"ח היתה ששעון על היד זה ליופי, ויש חשש של לא תלבש ביופי אצל גברים, כי יופי שייך דווקא גבי נשים).

ושמעתי באומרים לי, שכשנודע הסיפור הנ"ל לאחד הגדולים התבטא ואמר דבר נפלא, דהנה לכאורה השומע סיפור זה חושב לעצמו, נו, כולם יודעים שלפני שנכנסים אצל ר' חיים מורידים את השעון כדי שר' חיים לא יראהו... אך המתבונן בסיפור לעומק חייב לקחת מוסר השכל מזה, שלמרות שכל שעותיו של הגר"ח היו קודש קדשים ללימוד התורה, אעפ"כ שם לב לפרט קטן כמו שעון על היד.

ושני הסברים בדבר, אחד, שכשיש מכשול, א"א שלא לראות את המכשול, ובפרט שמדובר בגדולי הדור, וההסבר השני הוא, שבתקופה האחרונה יש מקצת מן המלעזים שטוענים שגדולי ישראל לא מצויים בתוך העניינים וכביכול הסובבים שלהם

מובילים את הלך הרוח בקבלת ההחלטות, אז יש פה הוכחה ברורה לשימת לב של גדולי ישראל בכל פרט ופרט, ותהליך קבלת ההחלטות של גדולי ישראל הינה אך ורק שלהם, ולא לחינם הורונו חז"ל (מס' יבמות דף כ' ע"א) "מצוה לשמוע דברי חכמים" וכמו שנאמר בפסוק (דברים י"ז, י'): "ושמרת לעשות ככל אשר יורוך..."

שמעתי סיפור נפלא, לפני הרבה שנים נסע מרן הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ-מאנסי זי"ע בפעם הראשונה בלום אנג'לם ושהה שם על שבת. הכל היה כבר מוכן לשב"ק, שכרו שם בית מלון שכולם יוכלו לשהות שם בשב"ק, אלא שבערב שבת בבוקר שמע הרבי איך שמדברים, שבתוך המלון יש בריכה וכל השנה באים לשם בתערובות גברים ונשים ושוהים שם ביחד בבריכה, מיד יצא הרבי מאותו בית מלון ואמר לסובביו: כאן לא יהיו בשבת! – היכן כן אינני יודע, אבל דבר אחד אני כן יודע, שכאן לא!... ותיכף יצא הרבי משם, ואז יצאו גם שאר כל החסידים שהיו שם.

כששמע מזה אחד הנגידים הגדולים שדר שם, התפעל מאוד מהחלטתו האמיצה והאיתנה של הרבי, ולאותו נגיד היה בית מלון שם בעיר, ותיכף ציווה להכשיר את המלון שיתאים להרבי והפמליא שלו, ונתן להם לשהות שם בשבת קודש...

כ"ק מרן אדמו"ר ה"בית ישראל" מגור זי"ע מנהגו בקודש היה שכל פורים ראו עליו והיה ניכר בעליל שהוא מתוח מאוד, ובפרט

בשעת עריכת שולחנו הטהור היה אפשר למשש את הפחד והיראה האלוקית ששרר שם, ולעומת זאת בערב יום כיפור בשעת עריכת שולחנו הטהור היה ניכר עליו אותות שמחה מיוחדים.

פעם שאלו אחד ממקורביו דלכאורה הדבר ממש להיפך, בפורים שזה יום שמחה וחדוה, הוא מתוה, ובערב יום כיפור כשכולם חרדים ופחדים הוא שמח, ענה לו הרבי תשובה נוראה שיורדת ונוקבת חדרי בטן, וכך אמר:

בערב יום כיפור כשכולם מצויים במצב של יראת חטא ופחד ומורא מלחטוא, אני יכול להיות רגוע ושמח, אבל לעומת זאת בפורים שלצערנינו יש אנשים שמאבדים צלם אנוש והרבה אינשי דלא מעלי מסתובבים אז ברחוב לארוב לצעירי הצאן צאן קדשים ולהחטיאם ח"ו, הרי הלב מתפלץ מצער ודאגה שח"ו לא יוזק שום איש יהודי ביהדותו, אם כן איך אני יכול להיות בשמחה...

מסופר, שפעם נכנסו לביתו של מרן גאב"ד ירושלים הגאון האדיר רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל הורי כלה יחד עם בתם, ובדמעות שליש סיפרו לו: שמענו שמועות כי החתן שלנו נחלה בפיו ל"ע ונעשה כבד פה, ואיננו יודעים מה לעשות. זמן החתונה מתקרב, והכלה לא מוכנה לשמוע על חתונה. ובפרט כי שמענו שהחתן הפסיק להגיע לישיבה בזמן האחרון, וכנראה שזה מפאת מחלתו וגמגומו שמתבייש ללכת לישיבה...

ההורים התנצלו: "יאמין לנו כבודו אנו היינו משלימים עם המצב ובוודאי שהדבר מן השמים, אבל הכלה..."

הגרי"ח הכיר היטב את החתן, שמדי פעם היה בא לדבר איתו בלימוד, וידע שדוד החתן, הצדיק רבי יוסף שימשלביץ חלה במחלת עיניים, והחתן התנדב ללמוד איתו בביתו, וזו הסיבה שהוא לא נמצא בישיבה. ואף כשמרן הגרי"ח סיפר זאת לכלה, היא לא השתכנעה.

כשראה שהכלה אינה משתכנעת, אמר להם לבוא למחרת. והסביר להם: מבקש אני שתבואו למחר, מפני שבתפילת ערבית אנו מתפללים "ותקננו בעצה טובה מלפניך", וכיון שעדיין לא התפללתי ערבית, רצוני להתפלל ולבקש שהקב"ה יחנני בעצה טובה עבורכם".

למחרת באו ההורים, הגרי"ח הושיבם, אמר מספר מילות עידוד, ואז אמר: בתכם עדיין מתעקשת, כיון שהיא קיבלה לשון הרע על החתן שהוא חולה וכבד פה, ולכן אייעץ לכם שבתכם תתחפש לעוזרת ערביה, תלך לביתו של רבי יוסף שימשלביץ ותעבוד בניקוי הבית, כך תראה שהחתן בריא...

ההורים נדהמו לשמוע את הצעתו המחוכמת וקיבלוהו. עם בוקר יצאה הכלה מחופשת כערביה, לביתו של רבי יוסף. שעתיים עסקה בנקיון הבית ובכביסות, וכל הזמן עיניה זלגו דמעות שמחה, היא שמעה את חתנה לומד עם דודו הגאון בחיתוך ברור ובהתלהבות. שבועות מספר אחר כך התקיימו הנישואין, והגרי"ח נתכבד בסידור הקידושין.

מסופר, שכאשר ביקר הגה"ק מסאטמאר זי"ע בבית הרה"ק רבי אלעזר מפאלטישאן זי"ע, בעודו גר באיסט סייד, ביקש הרבי

מפאלטישאן, כי הרה"ק מסאטמאר יואיל לדבר על לב כמה גבירים שינדבו סכומים גדולים לבנות מקוה באיסט סייד, והוסיף ואמר: הן ידוע כי זקני הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשערנאביל זי"ע הבטיח שלישי מה"עולם הבא" שלו למי שינדב לבנות מקוה טהרה".

ענה לו הרה"ק מסאטמאר זי"ע: פאלטישאנער רבי, מעלת כ"ק אינו מכיר את יהודי אמעריקא, אם אבטיח להם עולם הזה, יתכן שיתנו מכספם למקוה ויתכן שלא, אבל אם אבטיחם רק עולם הבא...

בפסוק כתיב (במדבר י"ט, ב'): זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר. ופירש רש"י: לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה.

הנה, בכל הדורות סבלו היהודים הנאמנים לה' ולתורתו מאלו המכנים עצמם "משכילים", אשר הלכו ודיברו והתנהגו כשאר גויי הארצות. משכילים אלו – כשם "משכיל" – החשיבו את עצמם כמבינים וחכמים גדולים, והיו בטוחים שרק מה שהם מבינים בשכלם שדבר זה ראוי לעשות או לא לעשות, דבר זה נתקבל על הדעת, וכל מי שאינו מתנהג כך לשוטה ופתי יחשב – אם הם מבינים שאסור לגנוב – אז אסור לגנוב, אבל שאר דברים שהם אינם מבינים למה יש איסור בעשייתו, אז פשיטא שאין שום חסרון בעשות הדבר ההוא.

באזה"ח הק' בריש פרשת חוקת מעיר על הלשון זאת חוקת "התורה", והלא פרשה זו נאמרה לצורך מצוה פרטית גרידא,

שהוא מצות פרה אדומה, ומן הראוי היה לכתוב זאת חוקת 'הטהרה', ולמה נאמר במצוה זו דווקא זאת חוקת 'התורה', שלשון זה מורה על מצוה כללית הנוגע לכל התורה.

ומיישב האוה"ח הק', שהתורה הקדושה יכולה להתקיים אך ורק אם כל מצוותיה הם בבחינת "חק", דהיינו שמקיימים את המצוה לא מפני שמבינים שחייבים לקיים את המצוה, אלא משום שזהו רצון השי"ת שיקיימו את מצוותיו, ולכן אף כשמקיימים מצוה שכן מבינים בשכל שצריכים לקיימה, לא יקיימה מתוך הבנה והכרה זו, אלא מתוך אמונה פשוטה שמקיימים רצון הבורא בקיום מצוותיו אשר ציונו. וכמאמר הידוע של הבעש"ט זי"ע "איך בין א נאר און איך גלייב" – אני שוטה ומאמין, ולכן שפיר כתיב זאת חוקת "התורה", כי התורה הקדושה יש לה קיום רק כאשר מקיימים כל מצוותיה בבחינת "חק" – אפילו אותם שכן מבינים.

וא"כ, כאשר מקיימים את המצוות באופן זה, רק משום שכן ציונו השי"ת – זהו מעלתם ותוקפם של עם בני ישראל, ואז אין מתפעלים מכל מיני המשכילים לדורותיהם, ומקיימים את המצוות מתוך תמימות ואמונה פשוטה, וכאשר בא לאיש ישראל הזדמנות לקיים מצוה כלשהו, אינו נמנע מלקיימה גם כשיש אלו ששוחקים ממנו, והיהודי מקיים את הנאמר (חבקוק ב', א'): על משמרת אעמודה, ועומד כצור החלמיש לקיים את המצוה בכל פרטיה דקדוקיה וכוונותיה כדבעי.

וכמו כן כשהחכם מייעץ עצה מסויימת, לא יחשוב האדם אם הוא "מבין" מפני מה הורה לו החכם להתנהג דווקא כך, כי הוא צריך לחשוב רק דבר אחד, הנני שומע בעצת החכם כי כך נצטויתי מפי הקב"ה "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל"...

בראשית כהונתו של הגאון האדיר רבי מאיר אריק זצ"ל לשרת בקודש כרב העיר, נכנס אליו אחד ואמר לו שהוא רוצה להזמין את מרן הגה"ק מטשארטקוב זי"ע לדין תורה. כששמע הגאון רבי מאיר אריק את דבריו, נבהל מאוד, פניו החווירו והאדימו חליפות – כי הלא הוא היה מחשובי ומגדולי חסידי טשארטקוב, ובחיל ורעדה המשיך ושאלו שוב "את מי ברצונך להזמין לדין תורה??".

וכאשר שמע שוב שאת מרן הגה"ק מטשארטקוב הוא מתכוין להזמין לדין תורה, לא אבה הרב הגדול להאמין שאליו ממש כוונתו, וחזר ושאלו שוב, שמא לאחד מבניו או קרוביו או חסידיו אתה מתכוין, אך הלה התעקש ואמר לו שאת הרבי בכבודו ובעצמו הוא רוצה להזמין.

לאחר שנתיישב הגאון רבי מאיר בדבר, הגיע לכלל מסקנא שמתוקף דיני התורה איננו יכול לסרב לבקשתו של היהודי – יהודי הרוצה להזמין את השני לדין תורה חייבים להזמין, ומיד התיישב וכתב מכתב: לכבוד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, פלוני אלמוני מזמין את הרבי לדין תורה... וחתם על המכתב ושלחו אל הרבי בלב כבוד ובהרגשה נוראה.

והנה הגאון רבי מאיר היה נוהג לנסוע לרבו הרה"ק מטשארטקוב זי"ע כמה פעמים בשנה, ולאחר אותו מאורע בו הזמין את רבו להתדיין אצלו בדין תורה, הגיע אחד הזמנים המיועדים לנסיעתו לטשארטקוב.

הגאון רבי מאיר לא היה רגוע, ובמקום להתרגש ולהכין את עצמו לקראת נסיעתו הרוממה, היה שבור מאוד, הוא התבייש מאד להראות פניו לרבו הקדוש אחרי שהזמינו אצלו לדין תורה, ולכן החליט מחוסר ברירה שלא לנסוע.

כשהתקרב מועד נסיעתו, בערו בו הגעגועים לרבו, והתיישב בדבר, והחליט כן לנסוע לרבו, יהיה מה שיהיה. כשהגיע בערב שבת לרבו בטשארטקוב, נכנס לקבל שלום מרבו, אך רבו לא אמר לו כלום. לאחר השבת, נכנס להיפרד מרבו, ורבו נפרד ממנו לשלום ושוב לא אמר ליה ולא מידי. בדרך יציאתו, קראו רבו שיחזור אליו, וכשניגש אליו בפחד ורעדה ולא ידע את נפשו מרוב פחד, אמר לו רבו "כך צריך רב להתנהג"!...

אבי מורי ז"ל עבר את מאורעות המלחמה הנוראה רח"ל, אמנם על אף ייסוריו הנוראים והקשיים הרבים שהיו שם, עמד בכולם בגבורת ותעצומות נפש מרובה, ועמד על משמרתו בעזות דקדושה, הוא לא וויתר על שום מצוה שהיה יכולת מועטת בידו לקיימה, וממש מסר נפשו עליהם לקיימם. הוא היה מספר, שאף שהדבר היה מאוד מאוד קשה, לא הפסיד מעולם מצות הנחת תפילין, כל יום בעצה אחרת, אם במסתרים או בגלוי כשהיה מוסווה היטב, הצד השווה בכולן שבכל עת ובכל מצב הניח את התפילין ושמר עליהם מכל משמר.

מצאתי בגנזי אבי מורי ז"ל יומן אישי שכתב לעצמו בימי צוק ומצור בשנות הזעם רח"ל, ושם רואים שעמד על משמרתו לקיים את כל המצוות האפשריים במסירות נפש ממש. ובתוך הדברים

כותב שם עובדא נוראה ממסירות נפשו שלא להיגעל במאכלי הטריפה שהיה שם במחנות, ומתאר איך שבשבת שובה חילקו לכולם חתיכת בשר קטנה, וכמובן שהיה זה בשר טריפה, אך הוא החליט בחזקה לעמוד על משמרתו ולא להיגעל במאכלי הטריפה ולא אכל את הבשר.

המפקד שהיה רשע מרושע, כשראהו שאינו אוכל את הבשר, הבין מיד שזהו מפני היות הבשר בשר טריפה, ולכן החליט להענישו על זה שלא אכל את הבשר!... ומה היה העונש – הוא נתן לו סמרטוט [שמאטע] קטן, וציוה עליו לנקות בזה את כל בתי הכסא שהיו שם...

אבי ז"ל לאחר שאיבד את כל משפחתו במלחמה הנוראה רח"ל הי"ד, ונשאר אחד מעיר וממשפחה, היה גר בקנדה, בטרם נסע להתגורר באמריקה, ובעת שהקים הרה"ק האדמו"ר מטאהש שליט"א את בית מדרשו בעיר מונטריאל – לפני שבנה את קרית טאהש המעטירה – היה אבי מה"מנין" שלו, ועמד על ימינו במסירות נפלאה.

ומצאתי בגנוי אבי מכתב נורא שקיבל מאחד מקרוביו שכותב אליו שאינו מבין את התנהגותו, ופסק לו את פסקו למה הוא עומד עכשיו על משמרתו בכל הליכותיו בקודש, הלא הוא עבר מגבול לגבול כדי לצאת מהונגריה בשנות המלחמה, וסבל על כך רבות, והנה עכשיו בהתנהגותו הוא שוב בהונגריה...

אמי ע"ה גם היא עברה את מאורעות המלחמה הנוראה רח"ל ושתתה את כוס התרעלה עד תומה, וגם היא עמדה על משמרתה ושמרה על עצמה שלא להיגעל במאכלי טריפה וכדומה, היא היתה במחנה אושוויץ ואף הייתה ב"בבית החולים" שם ר"ל, ואף שהיתה קטנה מכל שאר הבנות שעבדו שם, רק מחמת שהיתה ילדה גבוהה, טעו וחשבו שהיא כבר יותר גדולה, ועבדה שם במחנה וכך ניצלה מהמלחמה, ובאמת היה זה חידוש שבגיל שלה ישארו לחיות אחר המלחמה.

אמי ע"ה היתה מספרת, שבהגיעה לאושוויץ סידרו את האנשים לשתי שורות, המבוגרים בצד אחד והילדים בצד השני, את המבוגרים שלא היו יכולים לעבוד שלחו למשרפות הגזים רח"ל, ואילו הצעירים שהיו יכולים לעבוד שלחו למחנות כפיה לעבוד. את הוריה ע"ה שלחו לצד המבוגרים, ואילו אותה שלחו לצדם של הצעירים שיכלו לעבוד, אך היא בראותה שהוריה הם בצד השני, ברחו והלכה לעמוד לצידם, אך הוריה שהבינו מיד את הגורל המצפה להם, הורו לה שתחזור תיכף ומיד לצד השני, ובאמת בזכות זה ניצלה.

מספרת אמי ע"ה, שבטרם חזרה לעמוד לצד ארבע אחיותיה, ציוו עליה הוריה להיות שלוחם ולמסור לכל האחיות שישארו בצדקתם בקדושתם ויהדותם בכל מצב, ולא ישכחו לרגע שהם יהודים, ויזהרו להישאר נאמנים לה' ולתורתם יהיה מה שיהיה, וב"ה כל האחיות נשארו לחיות כיהודיות כשרות וטהורות, וכל הנכדים והנינים וכל המשפחה כולה, כולם נשארו יראים שלמים.

עוד מספרת אמי ע"ה, שבמחנות קיבל כל אחד בכל יום חתיכה קטנה של לחם, פחות משיעור חזון איש... ומזה היו צריכים להתקיים כל היום, ופעם אחת נדהמו האחרים במחנה

לראותה באמצע הלילה אוכלת את החתיכת לחם, וכאשר שאלה מנין לה לה לחם באמצע הלילה, השיבה להם שבבוקר בעת שקיבלה את חתיכת הלחם נזכרה שהיום הוא תשעה באב, והחליטה לעמוד על משמרתה ולהתענות, ולא אכלה מהלחם עד הלילה...

הגה"ק מקלויזנבורג זי"ע שח פעם לאחד ממקורביו אודות הקפידה על מנהגים וחומרות בעל מצב שהוא, וכך סיפר לו הרבי:

במחנה אושוויץ סיכנתי עצמי בקור וכיסיתי את גופי בבגד קרוע דק מן הדק, אשר הוטב בעיני יותר מכל המלבושים והסחבות שנתנו לנו, לפי שהותקנו בו לולאות לרוכסו צד ימין על צד שמאל, כפי שנהגו אבותי הקדושים, ומי יודע, אולי בזכות זה שנוהרתי בכך שרדתי בחיים...

מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק סיפר, שסיפר לו גיסו כ"ק מרן האדמו"ר מטשערנוביל שליט"א בשם אחד מחשובי החסידים הרה"ח ר' אלימלך רומפלר ז"ל, שהיה נוכח בעת שנסע כ"ק מרן האדמו"ר מליובאוויטש זי"ע בצעירותו ברכבת, ונתעוררה שם שאלה בהלכות יחוד, על כן נעמד במקום חיבור הקרנות ולמד שם כל הלילה. זאת, אף שהמקום ההוא קשה מאוד לישיבה וכ"ש לעמידה, וק"ו שמאוד קשה במקום זה להתרכז שם בלימוד בהיות המקום צר ומקום מעבר לנוסעים, מכל מקום עמד שם וספר בידו ללמוד כל הלילה, שלא להיכשל בחשש איסור יחוד...

משולחן הקוראים

לכבוד מערכת "אפריון לשלמה" המו"ל את הגליונות הנפלאים "נועם שיח" - שיחות אב"ד סאנטוב שליט"א

בענין מה שהבאתם כמה סיפורים אודות כ"ק האדמורי"ם מסקולען זי"ע ויבלחט"א ראחמיסטריווקא שליט"א - מי שלח למי (גליון "נועם שיח" מס' 208), יש להוסיף לזה מה ששמעתי מאחד שבדידיה הוה עובדא.

הוא שאל איזו שאלה קשה מאת האדמו"ר הרה"ק מסקולען זי"ע. הרבי זצ"ל השיב מה שהשיב, אך משום מה היה תשובת הרבי מסקולען קשה על השואל, וניסה להמתיק תוכן התשובה בכמה צדדים, ברם הרבי זצ"ל לא הסכים עמו כלל.

וכאשר ראה הרבי מסקולען שלא ניחא להשואל תוכן התשובה, נענה הרבי ואמר "הנה יש לי עצה טובה בשבילך, לך אל הרבי מראחמיסטריווקא שליט"א אולי יעלה בידך לשמוע תשובה נוחה ויפה יותר..."

האיש הזה קיים את דברי הרבי, והלך לכ"ק אדמו"ר שליט"א ושאל את השאלה (השואל לא סיפר שהוא בא מהרבי מסקולען), והנה עלה בידו לשמוע תשובה יפה כפי רצונו...

חזר הלה אל בית הרבי מסקולען ומסר לו התשובה של הרבי מראחמיסטריווקא, נענה הרבי מסקולען בענוות קדשו בהתבטלות גמורה ואמר "אם כן, עכשיו אתה כבר חייב לציית לדברי הרבי..."

בכבוד רב:

יואל וויינבערגער

עורך ספרי "אמרות טהורות" (ראחמיסטריווקא)

פרשת השבוע

כשיצא הרבי מסקולען זצ"ל מביתו של האדמו"ר מוויזשניץ זצ"ל, אמר בהתפעלות: "כל הנסיעה למאנסי היתה שווה, רק כדי לראות שעוד נמצא יהודי שיש לו 'בעיות' עם דיבור שהוא מוציא מפיו!"

מסקולען ז"ע על פתחי אדמו"רים ורבנים, להחתימם על 'קול קורא' לאחבי הנדיבים בעם, למען החזקת וביסוס מוסדותינו הק' 'חסד לאברהם', שהוא בעצמו הקימם בעשר אצבעותיו בס"ד, מן המסד ועד הטפחות.

בין מסעותיו הגיע האדמו"ר מסקולען ז"ע למאנסי, כשבדעתו להיכנס אל כ"ק מרן אדמו"ר מוויזשניץ - מאנסי, לבקש ממנו

קבל היצא מפיו יעשה (במדרב, ל' ג') סיפור הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: שמעתי מפי הרה"ח מ"ה אליהו ניימאן ה"ו, מחשובי חסידי וויזשניץ-מאנסי, סיפור נפלא עד מאוד, בגודל חובת הזהירות לשמור על הדיבורים היוצאים מן הפה. וכך סיפור ר' אליהו ה"ו: בשנת תשל"ה סבב כ"ק מרן אדמו"ר

ראשון י"ח תמוז תשפ"ב | זיל ע"י 'דרשי' - קרן עולמית לחינוך ונידוד לימוד התורה | 02-560-9000 | info@dirshu.co.il

ז"ע, אמר לו: 'טוב! - אני מסכים לדברים - והפעם אצא מגדרי לצרף את חתימתי על ה'קול קורא', אמנם יזה את רך אחר שיעברו ארבעה שבועות מהיום, אז אצרף את חתימתי על ה'קול קורא' ואשלחהו אליכם, אבל עכשיו אינני יכול לחתום".

משמען כן האדמו"ר מסקולען זצ"ל, שאלו בפליאה: "אם הרבי החליט הפעם לצאת מגדרו ולחתום, למה אינכם רוצים לחתום עכשיו תיכף ומיד? - מפני מה החלטתם לדחות את חתימתכם?"

אמר לו הרבי בלשון זה: "היות וכבר הוצאתי מפיו קודם ואמרתי שלא אחתום, אם כן לאארה שוב אינני יכול עכשיו לחתום, שכן אז אעבור על דיבורי שאמרתי שלא אחתום.

"אלא שחשבתי שיש לי דרך לצאת מהסבך, שכן גם אם בפשטות הדין האמור שסתם דיבור הכוונה לשלושים יום (ראה מס' תענית דף י"ז ע"א) הוא רק בניירות, מכל מקום הרי מצינו דעה (ראה תוספות מס' נדרים דף כ' ע"א ד"ה אבל נזירות מרובה) הסוברת שגם 'סתם נדר' הרי היא רק לשלושים יום" (ז"ל התוס' בא"ד: ותימה, מה ענין שלשים יום לנדר, ויש רוצים לדקדק מזה דסתם נדר שלשים יום, ע"ש) - על כן אסמוך כעת על דעה זו, ובעז"ה אחר שלושים יום אחתום על ה'קול קורא' - כך לא אעבור על דיבור שהוצאתי מפיו".

מספר הרה"ג ר' בן ציון פעלדמאן שליט"א ממאנסי, שהיה נוכח שם: "בצאת הרה"ק מסקולען זצ"ל מבית האדמו"ר מוויזשניץ, אמר לו הרבי מסקולען בהתפעלות ס'האָט זיך מיר געלוינט די אנצבע סניעה קיין מאַנסי, נאָר צו זעהן אַז ס'איז נאָך דאָ היינט אַ איד, וואָס האָט אַ פּראָבלעם מיט אַ דיבור וואָס ער זאָגט אַרויס פון מויל! (כל הנסיעה למאנסי היתה כדאית, רק לראות שעוד נמצא יהודי שיש לו 'בעיות' עם דיבור שהוא מוציא מפיו)!"

שיחתם גם הוא על ה'קול קורא' עבור 'חסד לאברהם'. לאחר שנכנס אל האדמו"ר ואחר דברי ברכה והערצה, אמר האדמו"ר מסקולען זצ"ל שהוא הגיע להחתיים את הרבי על ה'קול קורא' להחזקת מוסדותינו 'חסד לאברהם', והניח לפניו את ה'קול קורא' שיצרף את חתימתו עליו.

ברם אז אמר לו הרבי מוויזשניץ: "אכן שמעתי רבות על מוסדותיכם הק', שאתם פועלים בהם גדולות ונצורות לקרב בנים לאביהם שבשמים, ואני מאוד מעריך את מפעלכם הקדוש, אמנם בהיות שגדרתי לי גדר שלא לחתום על קריאת 'קול קורא' לשום מוסד באשר הוא, מטעם הכמוס עמדי, על כן אינני יכול לצאת מגדרי, ואינני יכול לחתום על ה'קול קורא'. וכמו כן איני רוצה לעשות 'אויסנאם', ולהעדיף את מוסדותיכם על פני מוסדות אחרים, שכן כאשר אחתום לכם, יבואו גם מנהלי מוסדות אחרים לבקש את חתימתי, על כן" - התנצל הרבי - "אינני חותם גם כאן על ה'קול קורא'".

אמנם האדמו"ר מסקולען ז"ע לא רצה כל כך בנקל לוותר על חתימתו של הרבי מוויזשניץ, ועל כן אמר לו: את הפסוק 'פתוח תפתח את ירך (דברים ט"ו, ח') - 'פירשתי פעם באופן זה, שכונת הכתוב אינו בדווקא על ענין תנינת ממון - לצוות את האדם לפתוח את היד וליתן ממון - אלא לפעמים הכוונה גם על פתיחת היד 'לחתום' על 'קול קורא' וכדומה.

"וכמו כן בעינינו, אבקש מהרבי שיפתח את ידו ויצרף את חתימתו על ה'קול קורא', מפני שחתימת ידכם תהיה לי לעזר גדול למוסדותינו הק', ויחזק את ידי בעבודת הקודש - ודעת היא, שעל הרבי לצאת כאן מגדרו ולשנות את החלטתו, ובמקרה זה עליו לעשות 'אויסנאם' ולחתום על ה'קול קורא', מפני שאין מוסד זה המוסד 'שלי', אלא הוא מוסד של 'כל ישראל'..."

לאחר שהוויזשניץ שמע את דבריו של הרבי מסקולען

אני עושה כן לצורך הרבי...

כידוע שלאחרונה נחלשה קצת השמיעה של זקן האדמורי"ם כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, וכשרוצים לומר להרבי דבר מה, צריכים להגביה את הקול ולדבר אליו בקול רם כדי שישמע היטב את אשר אומרים לו, ולפעמים גם כאשר מדברים אליו, והרבי שומע, קורה שהרבי אינו שומע כל כך ברור מה שהלה אומר.

סיפר לי הרה"ח ר' אליעזר יודא פויגל שליט"א מנכ"ל רשת הכוללים דחסידי ראחמיסטריווקא, שבחור אחד נכנס אצל הרבי שליט"א, והבחור אמר להרבי בקול רם "אני מבקש ברכה מהרבי שיהיה לי חשק ללמוד", והרבי אמר לו ברוב התרגשות "אמן, וכל המברך יתברך..."

סיפר לי הרה"ח רבי מאיר וויינבערגער שליט"א מחשובי חסידי ראחמיסטריווקא, שבשנת תשמ"ב, כאשר כ"ק האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א נתעטר בכתר האדמורו"ת לאחר הסתלקותו של אביו זי"ע, והתחיל להנהיג את חצר הקודש ראחמיסטריווקא בעיר ואם בישראל בארא פארק, שהה במחיצת הרבי בשבת הראשונה להנהגתו, והתפלל עם הרבי תפלת מנחה וקבלת שבת.

והנה, כאשר נכנס הרבי לתפילה, אז הוא - בהיותו ילד, וידע שכאשר נכנס רבי לביהמ"ד אז צועקים "ש' ש' - לכן התחיל מיד לצעוק "ש' ש'". כששמע הרבי את "צעקותיו", ניגש אליו ושאל אותו "יונגעלע, למה אתה צועק ש' ש'?"...

בעריכת השולחן השנה לכבוד ל"ג בעומר באחד השנים אצל כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, כשהגישו לפני הרבי את הקומפוט, לא התחיל הרבי לאכול מיד, אלא הסב את פניו לצד בנו הרה"צ רבי דוד משה שליט"א ושאל אותו דבר מה.

אח"כ סיפר לי הרה"צ רבי דוד משה, שהרבי שאל אותו אם כולם כבר קבלו קומפוט, ורק כששמע שכולם קבלו, אז התחיל אף הוא לאכול...

פעם שהיתי כמה ימים בבארא פארק, ואז פגשתי את הרה"צ רבי דוד משה שליט"א, בנו של כ"ק האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, והוא סיפר לי, שהוריו - הרבי והרבנית - כמעט ולא נסעו מביתם לנופש, והסבתא - הרבנית הצדקנית מסקווירא ע"ה - הייתה אומרת להם תמיד, שמאוד נחוץ לנסוע לנופש [change of scenery] "צו זען אנדערע פענימער" [לראות פנים אחרות ג"כ].

בשנים מאוחרות יותר, כשאביו הרבי שליט"א היה נוסע בימות הקיץ לנופש, היה אומר "אני עושה כן לכבוד הרבנית" - ואילו אמי הרבנית שתחי' הייתה אומרת "אני עושה כן לצורך הרבי"...

כשהתקיימו כאן באמריקא בחירות לנשיא חדש, ומלבד בחירות אלו, התקיימו גם בחירות בכל עיר ועיר לכל מיני תפקידים ומשרות של העיר. בניו יורק היה אדם אחד שחור (שווארצער) שרץ והתמודד באחת הבחירות, והעסקנים נכנסו עמו אל הקודש פנימה אצל כ"ק האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, והסבירו העסקנים להרבי, שכעת הולך להתקיים "בחירות" בעיר והוא אחד מהמועמדים, והוא רוצה שהרבי יברך אותו שיצליח.

הרבי שמע את דבריהם וברך "ה' יעזור אז אלע וואס לויפן זאלן מצליח זיין" [שכל אלו הרצים ומתמודדים יצליחו]...

